

FRAMTIDENS JORDBRUK

Vägen mot ett klimatneutralt jordbruk 2050

Årsbok:
Skördeåret

20
21

 Lantmännen

Framtidens Jordbruk

Framtidens Jordbruk är Lantmännens vision och strategi för ett hållbart och lönsamt svenskt jordbruk. Vi kan nå ett klimatneutralt jordbruk senast 2050, samtidigt som skördarna ökar. Genom vårt långsiktiga arbete driver vi en hållbar utveckling i värdekedjan från jord till bord – och närmar oss vårt mål.

Lantmännen har identifierat elva kritiska områden inom växtodling, och elva kritiska områden inom mjölk- och nötköttproduktionen som beskriver viktiga insatser längs hela värdekedjan. 2019 lanserade vi Framtidens Jordbruk och stakade ut vägen framåt, och arbetar nu systematiskt för att ta stegen som krävs för en hållbar omställning av jordbruket. Varje år följer vi upp utvecklingen med en årsbok som utgår från de fyra områden inom vilka vi driver agendan framåt: Kunskap, Bevis, Erbjudande och Samverkan.

Kunskap

Vi fortsätter att bygga på vår kunskapsbas, i år med en rapport om mjölk och nötkött.

Bevis

Vi testar och visar upp framtidens lösningar i praktiken på våra Framtidsgårdar.

Erbjudande

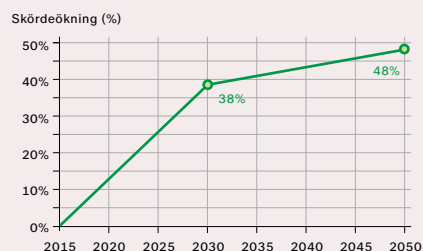
Utifrån vår kunskap tar vi fram konkreta erbjudanden till marknaden.

Samverkan

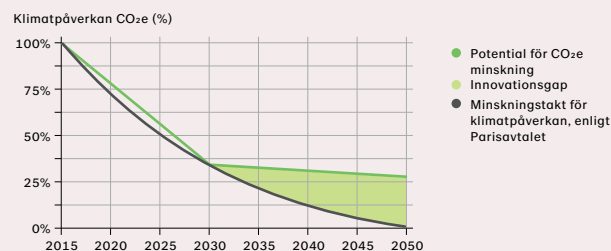
Tillsammans med andra aktörer möter vi utmaningarna och stänger innovationsgapet till 2050.

Potential för skördeökning

Figur 1. Potential för skördeökning 2015–2050, räknat per hektar höstvetete.

Potential för minskad klimatpåverkan

Figur 2. Potential för att minska klimatpåverkan från odlingen, beräknat per ton höstvetete, samt gap mot Parisavtalet.

Lantmännens målsättning är att skapa förutsättningar för en hållbar primärproduktion med halverad klimatpåverkan vart tionde år, för att nå klimatneutralitet 2050.

Läs våra rapporter om Framtidens Jordbruk på:
www.lantmannen.se/framtidens-jordbruk

Stora kliv framåt

Efter den sjätte klimatrapporten från FN:s klimatpanel IPCC och FN-toppmötet COP26 står det klart att omställningstakten i världen måste öka. Världen står inför oundvikliga klimatförändringar och om vi inte agerar kraftigt ser prognosen framåt mörk ut. Vi på Lantmännen ser dock tydligt möjligheterna och satsar vidare på att leda utvecklingen mot en mer hållbar livsmedelskedja.

Vårt långsiktiga arbete inom Framtidens Jordbruk visar vägen framåt för omställningen av det svenska jordbruket. En av de allra största utmaningarna är den ekonomiska hållbarheten i svenskt lantbruk, som är för svag idag. Lönsamhet krävs för att kunna göra framtidens hållbara investeringar, stärka framtidstron hos lantbrukare och öka attraktiviteten för unga. Lantmännens uppdrag att stärka lönsamheten på våra medlemmars gårdar är viktig även i detta sammanhang. Det är också centralt att driva frågorna i dialog med andra aktörer i värdekedjan och mot politiken.

Under året 2021 har vi gjort framsteg på många områden, vi har samlat ett urval i den här årsboken. Jag vill särskilt framhålla lanseringen av vår nya kunskapsrapport *Framtidens Jordbruk: Mjök & Nötkött*, tillsammans med viktiga aktörer inom animalievärdekedjan. Den nya rapporten ger en grund för fortsatta samarbeten och konkreta insatser med stor potential framåt.

Med Lantmännens gedigna arbete som utgångspunkt, och med våra medlemmars och medarbetares kunskap och engagemang framåt, är jag hoppfull inför framtiden. Välkommen att läsa mer om våra framsteg och den spännande utvecklingen under fjolåret i den här Årsboken.

Per Lindahl,
styrelseordförande Lantmännen

Hållbar odling enligt Lantmännen

Ett livskraftigt lantbruk är en förutsättning för hållbar odling och vilar på tre grundpelare – alla lika viktiga för att realisera Framtidens Jordbruk och möjliggöra omställningen till 2050.

Planeteten – Att odlingen håller sig inom det resursutrymme som planeten långsiktigt kan tillhandahålla.

Produktivitet & Resurseffektivitet – Att odlingen är resurseffektiv och genererar god avkastning per insatt enhet.

Plånboken – Att odlingen är lönsam för lantbrukaren samt prisvärd för den som köper råvaran.

Kunskap: Forskning för Framtidens Jordbruk

Arbetet inom Framtidens Jordbruk bygger på kunskap och forskning. Genom att ständigt utveckla nya innovationer och öka vår kunskapsplattform kan vi förbättra vårt arbete och närma oss målet om ett klimatneutralt, produktivt och lönsamt jordbruk.

Vår kunskap hittills sammanfattas i rapporterna om *Växtodling* och *Mjök & Nötkött* som fungerar som paraplyer för en mängd forskningsområden och projekt vi jobbar med redan idag.

I diagrammet för hur vi ska nå klimatneutralitet till 2050 visualiseras det innovationsgap som finns och som vi arbetar aktivt för att stänga. Det gör vi bland annat genom att återinvestera stora delar av Lantmännens vinst i forskning, mellan 250 till 300 miljoner kronor årligen.

Viktiga framsteg under året

➔ **Rapporten Framtidens Jordbruk: Mjolk & Nötkött** lanserades 2021 och visar vägen mot en mer hållbar och konkurrenskraftig mjölk- och nötköttsproduktion, med bibehållen hög djurvälstånd. Djurhållning och växtodling är sammanlänkade system och den nya rapporten lägger grunden för att stärka synergier ytterligare, öka hållbarheten och stärka livsmedelsförsörjningen i Sverige. Rapporten är ett samarbete mellan Arla, HKScan, LRF, Yara, DeLaval, Svenskt Kött, Växa och Lantmännen.

← **Rapporten Framtidens Jordbruk: Växtodling** lanserades 2019 och var startskottet för vår resa mot Framtidens Jordbruk, med sikte på klimatneutralitet 2050. Rapporten presenterar Lantmännens beräkningar, analyser och slutsatser för en hållbar och lönsam svensk växtodling. I arbetet deltog medarbetare från olika delar av Lantmännens verksamheter, våra medlemmar – svenska lantbrukare – samt en extern referensgrupp bestående av experter och forskare.

Läs rapporterna på:
www.lantmannen.se/framtidens-jordbruk

”Forskning och utveckling inom livsmedel har kommit allt högre upp på agendan, vilket är glädjande. Jag ser 2021 som ett nyckelår, det händer mycket i det svenska innovationssystemet. Den svenska livsmedelsstrategin har lett till att nya forskningsmedel avsatts och nya projekt inletts. Det handlar om samverkan och satsningar som vi på Lantmännen tagit en aktiv roll i att driva fram.”

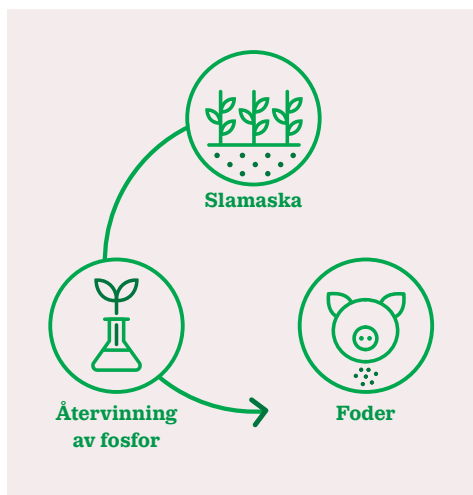
Peter Annas,
Lantmännens FoU-chef

Lantmännens Forskningsstiftelse

Lantmännens Forskningsstiftelse delar årligen ut upp till 25 miljoner kronor till forskning. Målet med stiftelsens verksamhet är att uppnå en mer resurseffektiv lantbruk- och livsmedelsproduktion med fördelar för klimat och miljö och ökad lönsamhet på gården.

↓ Recirkulering av växtnäring

Fosfor är en ändlig resurs och vi måste hitta sätt att återföra näringsämnen till åkermarken. Stiftelsen finansierar ett pilotprojekt som ska bidra till att växtnäring återvinns och tas tillvara på ett hållbart sätt, genom att extrahera fosfor från slamaska. Den rena fosforprodukten ska sedan testas i foder för grisar och fjäderfä. Projektet bedrivs av EasyMining, med deras senaste patenterade process Ash2Phos, och SLU.

↑ Autonoma maskiner

Under 2021 har stiftelsen bland annat finansierat försök av självgående fältrrobotar på en digital testbädd utanför Uppsala. Projektet är ett samarbete mellan Lantmännen och RISE och ingår i en större satsning på framtidens digitala jordbruk. En robot har bland annat testats för såbäddsberedning, sådd och mekanisk ogräsbekämpning.

Användning av autonoma maskiner har potentialen att:

- Minska kostnader genom effektivitetsvinster och optimering av mängden växtnäring och växtskydd
- Reducera risken för markpackning och näringsläckage, vilket ökar skörden och ger miljöfördelar
- Minska bränsleförbrukningen och därmed klimatutsläppen, med hjälp av GPS-styrning

Testbädd för digitaliserat jordbruk. Foto: RISE.

→ Havre i ny tappning

Ett av forskningsprojekten som beviljades medel 2021 handlar om nya användningsområden för havre, bland annat som huvudråvara till bröd. Svensk havre har låg påverkan på klimat och miljö och stora hälsofördelar och det finns en stor efterfrågan på råvaran från konsumenter. Projektet kommer också att fokusera på hur man kan fraktionera och använda olika delar av havre, både som nya ingredienser till livsmedel och som råvara till olika tekniska applikationer.

Bevis: Framtidsgårdar

Att testa och utvärdera ny teknik, nya odlingsmetoder och nya produkter är en viktig del i Lantmännens genomförande av Framtidens Jordbruk. På våra Framtidsgårdar omsätter vi teori i praktik, tillämpar vår kunskap och bygger erfarenheter. Här vill vi visa våra kunder och samarbetspartners hur Framtidens Jordbruk ser ut med ambitionen att inspirera och visa på möjligheterna för framtiden.

På Lantmännens Framtidsgårdar testas och utvärderas nya odlingsmetoder, växtförädling, teknologisk utveckling och datainsamling. 2020 etablerade vi konceptet Framtidsgården Bjertorp som fokuserar på växtodling. Under 2021 har ytterligare en Framtidsgård utsetts med inriktning på animalievärdekedjan. På gårdarna finns besökscentrum dit intressenter kan komma för att se och lära av verksamheten, delta i kunskapsutbyte, ta del av den senaste tekniken och inspireras till omställning i praktiken. Fler Framtidsgårdar kommer att lanseras framöver, bland annat med inriktning mot växtförädling.

FRAMTIDSGÅRDEN

BJERTORP

På Bjertorp drivs växtodling på 890 hektar, med utsädesproduktion och olika växtodlingsförsök. På gården strävar vi efter att optimera odlingsystem och markens egenskaper. Vi arbetar för att minska klimatpåverkan med hjälp av den senaste teknologin för fältkörning och genom att öka kolinlagring och utveckla mullhalten i marken, till exempel genom att odla mellangrödor.

+12%

↑ Produktivitet

Arbetet med precisionsodling och optimal management på Framtidsgården har gett goda resultat och skördar på höstvetete som ligger upp till 12 procent över genomsnittet för gårdarna i jämförbar region under de senaste 15 åren.

↑ Klimatpåverkan

Körning i fält har effektiviserats med GPS-system som redan kunnat reducera bränsleåtgången med mellan 5 och 15 procent, och nu under 2021 har vi påbörjat övergången till helt fossilfria drivmedel på gården.

→ Biologisk mångfald

Arealen för lärkrutor, där lärkan kan landa och hitta föda, och blommande zoner, som lockar pollinatörer, har utökats på gården under året, vilket gynnar den biologiska mångfalden.

→ Ökad kolinlagring

Under 2021 har vi testat åtgärder för att öka kolinlagringen på Bjertorp, tillsammans med vår samarbetspartner Svensk Kolinlagring. Vi har brukat ett fält på 26 hektar där vi sått botten- och mellangrödor som passar gårdens förutsättningar med utsädesodling, och plöjning har ersatts med mycket grund bearbetning – vilket bidrar till att binda mer kol i åkermarken.

← Besök på Bjertorp

Under året har vi öppnat ett nytt besökscentrum på gården, där vi kommer att kunna ta emot besök från våra kunder och samarbetspartners som vill se hur omställningen till Framtidens Jordbruk ser ut i praktiken.

”Med Framtidens Jordbruk har vi skapat en plattform för utveckling inom hela värdekedjan. Effektiva åtgärder som fungerar i praktiken är avgörande för omställningen och genom att testa på våra framtidsgårdar banar vi vägen för svenskt lantbruk att bli än mer produktivt och hållbart. Den omställning som krävs behöver ske på marknadsmässiga grunder och med bibehållen konkurrenskraft – Framtidens Jordbruk är en viktig pusselbit för att vi ska lyckas med det.”

Carin Ritter,
Chef Strategi och Affärsutveckling
på Division Lantbruk

FRAMTIDSGÅRDEN

VIKEN

Framtidsgården Viken utanför Falköping är Lantmännens egen mjölkgård med 440 mjölkkor och 450 kvigor och kalvar samt 365 hektar som brukas för växtodling, främst vall. På gården testar vi Framtidens Jordbruk i praktiken och driver utvecklingen av en hållbar och produktiv mjölkproduktion.

↑ Klimatpåverkan

De foderförsök som genomförts sedan länge på Viken har varit avgörande i utvecklingen av den nya generationens foder och har hittills resulterat i mellan 5-20 procent minskad klimatpåverkan, med samma höga kvalitet och produktivitet.

→ Produktivitet

Genom att kombinera vårt klimatsmarta fodersortiment med ny teknik, optimalt management och andra åtgärder på gården har vi redan lyckats uppnå en hög avkastning på mjölk – 18 procent över genomsnittet i Sverige.

Paul Löfgren, VD och koncernchef på DeLaval, och Per Lindahl, styrelseordförande Lantmännen, inviger mjölkningsrobotarna.

← Installation av mjölkningsrobotar

Under 2021 ersattes mjölkningskarusellen på Framtidsgården Viken med en robotanläggning, genom ett samarbete med DeLaval. Robotanläggningen skapar möjligheter att genomföra fler och bättre försök inom foderutveckling och förbättrar djurskötarnas arbetsmiljö.

Digitalisering och nya metoder för att mäta foderkonsumtion, produktion och djurhälsoparametrar kommer att ge mjölkproducenter möjlighet att producera mer effektivt med fortsatt hög djurvälstånd. Resultaten från försöken på gården kommer också att bidra till att driva den svenska mjölkbranschen i sin helhet i en än mer hållbar riktning.

Erbjudande: Från jord till bord

Baserat på kunskap, utveckling och testförsök inom Framtidens Jordbruk tar Lantmännen fram produkter och tjänster som lanseras till lantbrukare och konsumenter. Genom att skapa kommersiella erbjudanden där mervärden från våra satsningar paketeras och sprids kan vi skapa det lönsamma och hållbara jordbruk som krävs för att nå målen. Konsumenter kan vara med och bidra till Framtidens Jordbruk genom att välja våra hållbara produkter i butikshyllan.

→ ThermoSeed

ThermoSeed är Lantmännens unika teknik för att skydda utsäde från sjukdomar och svampangrepp. Metoden bygger på värmebehandling som ersätter behandling med kemiska preparat. Under 2021 har ThermoSeed uppmärksammats på EU-nivå genom priset *European Award for Cooperative Innovation* i kategorin "Miljömässigt värdeskapande – Biologisk mångfald och naturresurser". Dessutom har metoden vunnit innovationspris i Finland och en första anläggning för utsädesbehandling har byggts i Vihervakka. De senaste årens expansion av ThermoSeed har varit framgångsrik och idag finns totalt 12 anläggningar i Europa och Nordamerika.

↑ Klimatkalkylen

Det nya verktyget "Klimatkalkylen" mäter de faktiska utsläppen av växthusgaser från lantbrukarens odling och tar hänsyn till lokala odlingsförutsättningar. För att lyckas i omställningen av jordbruket krävs korrekt data som möjliggör uppföljning av hållbarhetsåtgärder. Lantmännen och Dataväxt har lanserat verktyget med ambition att bidra till en ny branschstandard för att mäta klimatavtryck och skapa möjligheter att öka mervärdet på svensk spannmål.

↑ GoGreens svenskproducerade linser

För tre år sedan började Lantmännen att testodla linser i Sverige, med goda resultat. Under 2021 har linserna sedan odlats i större skala av våra odlare, som fått fina skördar. De svenska linserna finns nu i butik under varumärket GoGreen. Linser, bönor och ärtor ger möjlighet till en omväxlande växtföljd och är ett viktigt bidrag till en mer hållbar odling.

Klimat & Natur

Klimat & Natur är Lantmännens odlingsprogram för Framtidens Jordbruk med konkreta, klimatsmarta åtgärder. Baserad på vår kunskap och expertis har vi kunnat minska klimatpåverkan med upp till 30 procent och samtidigt gynna den biologiska mångfalden. Genom programmet kan kunder och konsumenter vara med på resan och bidra till omställningen till Framtidens Jordbruk.

↑ Klimat & Natur Finland

Under hösten 2021 har odlingsprogrammet Klimat & Natur rullats ut i Finland. När de kontrakterade odlarna har skördat rågen kommer Lantmännen att kunna erbjuda ett ännu mer hållbart rågbröd till finska konsumenter. Till 2025 ska all finsk råg som används i Lantmännens bagerier i Finland odlas i enlighet med Klimat & Natur.

Thomas Isaksson, vd Vaasan, Mikko Savinko Managing Director Lantmännen Cerealia Finland, Antti Snellman vd Lantmännen Agro och Tuomas Mantere, vd Lantmännen Unibake Finland.

↑ Lansering av lokala B2B-mjöler

Lantmännen Cerealia har under året lanserat nya B2B-mjöler odlade enligt Klimat & Natur, under varumärket Nord Mills. Mjölet är ett allroundmjöl av vete, lokalt odlat runt våra kvarnar i Malmö och Strängnäs.

← Lansering av AXA Havregryn

Merparten av allt mjöl från Kungsörnen odlas enligt Klimat & Natur. Under 2021 lanserades även havregryn från AXA som en Klimat & Natur-produkt.

↑ Paulig

Lantmännen har inlett ett nytt samarbete inom Klimat & Natur med livsmedelsproducenten Paulig. 2022 ska 17 000 ton vetemjöl som odlats enligt programmet levereras till Paulig. Vetemjölet kommer att användas i Pauligs fabrik i Landskrona som årligen bakar cirka 400 miljoner tortillas från Santa Maria för den nordiska och baltiska marknaden.

Henrik Samuelson, Senior Vice President Scandinavia & Central Europe på Paulig, och Karolina Valdemarsson, Country Managing Director Sweden på Lantmännen Cerealia. Foto: Anders Nicander.

Klimat & Natur resultat:

Skörd:	2021	Sedan 2015
Spannmål i odlingsprogrammet totalt	94 300 ton*	450 506 ton

Klimatnytta:

CO ₂ besparad	9 750 ton	36 706 ton
Motsvarar varv runt jorden med flyg	ca 4 430 varv	16 685 varv

Biologisk mångfald:

Lärkrutor	14 180 st
Kantzoner	932 880 m ²
Tillsammans motsvarande antal fotbollsplaner	170 st

* Volym beräknad av kontrakterad hektar, 15 200 hektar, och snittskörd per hektar.

”Vi har gjort stora framsteg inom Klimat & Natur under året och större volymer är att vänta. Med vårt erbjudande kan vi hjälpa våra kunder nå sina hållbarhetsmål. Fler ansluter sig till initiativet Science Based Targets, ett ramverk för vetenskapligt baserade målsättningar för minskning av klimatutsläpp i hela värdekedjan, där våra lösningar är en möjliggörare.”

Karolina Valdemarsson,
Managing Director för
Lantmännen Cerealia i Sverige

Samarbetspartners

Samverkan: I hela värdekedjan

För att nå ett hållbart och lönsamt jordbruk krävs insatser från ett stort antal aktörer längs hela värdekedjan, från jord till bord. Genom Framtidens Jordbruk driver Lantmännen på utvecklingen för hela branschen och samhället, där en avgörande framgångsfaktor är samverkan med sikte på gemensamma mål. Tillsammans med akademi, politik, branschkollegor, lantbrukare, kunder och konsumenter har vi arbetat aktivt under 2021 för att möjliggöra omställningen.

HKSCAN

FORMAS

SWEDEN
FOOD
ARENA

agroned
LANTBRUKETS DATAPLATFÖRM

DeLaval

Svensk
Kolinlagring

VÄXA

macklean

Nordic Oats

energifabriken

Samverkansinitiativ i urval 2021

Yara

Yara och Lantmännen har slutit ett samarbetsavtal för att kunna erbjuda mineralgödsel till lantbrukare i Sverige. Genom samarbetet kommer Lantmännen att kunna etablera en fossilfri livsmedelskedja, och fortsätta möta den ökade efterfrågan från kunder och konsumenter på produkter med ledande hållbarhetsprestanda.

Agronod

Under året lanserades Agronod, en plattform som skapar tillgång till all väsentlig lantbruksdata på ett ställe, och möjliggör datadelning och nya digitala lösningar. Syftet är att bidra till en växande, lönsam och hållbar livsmedelsproduktion hos morgondagens lantbruksföretag. Lantmännen har varit en av initiativtagarna till framtidssatsningen.

SLU

SLU och Lantmännen har slutit ett nytt samverkansavtal. I samarbetet ingår bland annat det nya centret SustAinimal som ska forska kring djurens roll i ett hållbart livsmedelssystem samt SLU Grogrund där nya förädlingsprojekt för ärtor och åkerbönor pågår.

Tillväxtbolaget

Tillväxtbolaget utökade under året med en ny medlem och investerare; Växa. Tillväxtbolaget erbjuder lån till svenska lantbruksföretag som vill göra hållbara investeringar. Genom toppfinansiering som kompletterar andra investeringar möjliggörs framtidssatsningar på gård, till exempel investeringar i animalieproduktion och växtodling.

”Med våra samarbetspartners längs hela värdekedjan är vi nu på god väg att skapa bästa möjliga förutsättningar för Framtidens Jordbruk. Inom det vi kallar 'Tillväxtpaketet för svenskt lantbruk och livsmedelsproduktion' ryms initiativ och konkreta erbjudanden inom växtförädling, animalieforskning, digitalisering, riskkapital, livsmedellexport, innovation och beredskap. Tillsammans kan vi växla ut kunskap, resurser och nätverk till maximalt värdeskapande.”

Patrik Myrelid,
Lantmännens strategichef

Invigning av RE:Fertilize-anläggningen i Högbytorp med representanter från alla partnerföretag, däribland Emelie Ekholm, Project Manager Agri på Lantmännen R&D. Foto: EasyMining.

↑ RE:Fertilize

I ett EU-finansierat samarbetsprojekt, "RE:Fertilize", ska EasyMining extrahera och rena kväve från lakvatten från deponier och reningsverk. Det reade kvävet ska användas till mineralgödsel och testas i kontrollerade växthus av Lantmännen under våren 2022. Recirkulering av näringsämnen är viktigt för att öka resursutnyttjandet, minska klimatpåverkan och säkra hållbara gödselmedel för framtiden.

→ Nordic Oats

Tillsammans med Fazer, LRF och finska MTK har Lantmännen tagit initiativ till Nordic Oats för att driva efterfrågan och öka exporten av havre från nordiskt hållbart jordbruk. Nordic Oats har idag närmare 20 medlemmar i Sverige och Finland.

↑ Macklean och LRF

I oktober presenterade konsultföretaget Macklean och LRF rapporten *Livsmedelsförsörjning och beredskap*. Sveriges krisberedskap behöver stärkas för att få till stånd en robust livsmedelsvärdekedja hela vägen från primärproduktionen till dagligvaruhandeln. Lantmännen ställer sig bakom de presenterade förslagen och efterfrågar etablerandet av en sektorsövergripande beredskapsorganisation med helhetsansvar och operativa befogenheter.

Nordic Oats monter på mässan Food ingredients Europe (FIE) i Frankfurt.

28 skördar kvar

Under paraplyet Framtidens Jordbruk ryms en mängd projekt, initiativ och viktiga samarbetspartners för oss. Årsboken lyfter fram några som förtjänar särskild uppmärksamhet just i år, och jag är glad att kunna säga att vi tar stora kliv framåt i arbetet med att utveckla ett hållbart och lönsamt svenskt jordbruk, med sikte på klimatneutralitet till 2050. Agendan blir alltmer konkret. I år har vi analyserat och räknat på värdekedjan för mjölk och nötkött i en bred konstellation från branschen.

Framöver blickar vi även mot fler värdekedjor till exempel för fjäderfä och grisar för att komplettera systemperspektivet och nyttja de synergier som skapas mellan växtodling och animalieproduktion. En välintegrerad djurhållning och växtodling är en nyckel för framtidens jordbruk och möjligheten att behålla bördigheten i vår viktigaste resurs – åkermarken. Med våra samverkansprojekt för att analysera värdekedjor konkretiseras och skapas tydliga beskrivningar om nästa

steg och vad vi behöver göra framåt. Genomförandet sker i nära samarbete med våra medlemmar – 19 000 svenska lantbrukare – och andra aktörer i branschen som delar våra ambitioner.

Under 2022 fortsätter vi att arbeta i alla delar, inte minst inom produktutveckling för att säkerställa lönsamhet och möjligheter till fortsatta satsningar. Ett exempel är vår satsning på gröna proteiner där både kunskap, bevis, erbjudande och samverkan spelar viktiga roller. I våras beslutade vi om en investering på 800 miljoner kronor i ett bioraffinaderi i Norrköping som ska producera gröna proteiner för att möta en växande efterfrågan. Ett annat spännande projekt att följa nästa år är vårt samarbete med Yara för att erbjuda fossilfri mineralgödsel och etablera en fossilfri värdekedja. Under konceptet *SMART FARMING* kommer vi att samla befintlig tillgänglig teknik och know-how, och tillgängliggöra den för lantbrukare redan idag. Syftet är att ytterligare driva på genomförandet

av Framtidens Jordbruk och produktivitetsoökande insatser på gårdar.

Sammantaget ger denna årsbok en inspirerande bild av den mångfald av projekt, investeringar och samarbeten som pågår i alla delar av värdekedjan för livsmedel i Sverige. Lantmännen spelar en avgörande roll och driver på utvecklingen.

Med all den kunskap och kraft som ryms inom Framtidens Jordbruk ser jag positivt på möjligheterna att möta framtidens utmaningar.

Claes Johansson,
Lantmännens hållbarhetschef

Om Lantmännen

Lantmännen är ett lantbrukskooperativ grundat på den djupa kunskapen som våra lantbrukare har samlat på sig över generationer. Med utgångspunkt i åkermarken och verksamheter i hela värdekedjan finns vi med från sådd till skörd – till maten på våra bord, foder till våra djur och klimatsmarta biobränslen. Tillsammans arbetar vi för ett livskraftigt lantbruk. Tillsammans tar vi ansvar från jord till bord.